Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

1 päivänä elokuuta 2025 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Maksupalvelut sisämarkkinoilla – Direktiivi 2007/64/EY – 56 artiklan 1 kohdan b alakohta – Maksupalvelunkäyttäjän velvollisuus ilmoittaa ”ilman aiheetonta viivytystä” maksupalveluntarjoajalle maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta vääriin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä – 58 artikla – Ilmoitus oikeudettomista maksutapahtumista – Edellytyksenä sille, että maksupalveluntarjoaja hyvittää tällaisen maksutapahtuman, on se, että maksupalvelunkäyttäjä ilmoittaa kyseisestä maksutapahtumasta ilman ”aiheetonta viivytystä – [ja] viimeistään 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä” – 60 ja 61 artikla – Maksupalveluntarjoajan ja maksajan vastuu oikeudettomasta maksutapahtumasta – Peräkkäiset oikeudettomat maksutapahtumat, jotka ovat seurausta maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta, joutumisesta vääriin käsiin tai sen oikeudettomasta käytöstä – Ilmoituksen viivästyminen, joka ei ole tarkoituksellista tai seurausta törkeästä huolimattomuudesta – Palautuksen saamista koskevan oikeuden laajuus

Asiassa C-665/23,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour de cassation (ylin yleinen tuomioistuin, Ranska) on esittänyt 8.11.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 9.11.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

IL

vastaan

Veracash SAS,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Jarukaitis (esittelevä tuomari) sekä tuomarit N. Jääskinen, A. Arabadjiev, M. Condinanzi ja R. Frendo,

julkisasiamies: L. Medina,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

– Veracash SAS, edustajanaan R. Froger, avocat,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään R. Bénard ja T. Lechevallier,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään J. Očková, M. Smolek ja J. Vláčil,

– Euroopan komissio, asiamiehinään C. Auvret ja G. Goddin,

kuultuaan julkisasiamiehen 9.1.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta 13.11.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/64/EY (EUVL 2007, L 319, s. 1) 56, 58, 60 ja 61 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat luonnollinen henkilö IL ja Veracash SAS ja joka koskee ilman IL:n hyväksyntää nostettujen rahamäärien palautuksesta kieltäytymistä sillä perusteella, että kyseisistä nostoista ilmoitettiin väitetysti viiveellä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2007/64 johdanto-osan 31–35 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(31) Oikeudettomien tai virheellisesti toteutettujen maksutapahtumien riskien ja seurausten vähentämiseksi maksupalvelunkäyttäjän olisi ilmoitettava maksupalveluntarjoajalle mahdollisimman pian kaikki oikeudettomiksi tai virheellisesti toteutetuiksi väitetyt maksutapahtumat edellyttäen, että maksupalveluntarjoaja on täyttänyt tämän direktiivin mukaiset tietojenantovelvollisuutensa. Jos maksupalvelunkäyttäjä on noudattanut ilmoittamista koskevaa määräaikaa, hänen olisi voitava esittää nuo vaatimukset kansallisen lainsäädännön mukaisten vanhentumisaikojen kuluessa. Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa maksupalvelunkäyttäjien ja maksupalveluntarjoajien välisiin muihin vaatimuksiin.

(32) Jotta voitaisiin kannustaa maksupalvelunkäyttäjää ilmoittamaan ilman aiheetonta viivytystä palveluntarjoajalleen maksuvälineen varastamisesta tai katoamisesta ja sillä tavoin vähentää oikeudettomien maksutapahtumien riskiä, maksupalvelunkäyttäjän vastuun määrän olisi oltava rajattu, ellei maksupalvelunkäyttäjä ole toiminut petollisesti tai syyllistynyt törkeään huolimattomuuteen. Sen jälkeen, kun käyttäjä on ilmoittanut maksupalveluntarjoajalle maksuvälineensä mahdollisesta väärinkäytöstä, käyttäjää ei enää pitäisi vaatia vastaamaan kyseisen välineen luvattomasta käytöstä johtuvista vahingoista. – –

(33) Maksupalvelunkäyttäjän mahdollisen huolimattomuuden arvioimisessa olisi otettava huomioon kaikki olosuhteet. Väitetyn huolimattomuuden todisteet ja sen vakavuusaste olisi arvioitava kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Maksuvälineen tarjoamiseen ja käyttöön liittyviä sopimusehtoja, joiden vaikutuksesta kuluttajan todistustaakka lisääntyisi tai liikkeeseenlaskijan todistustaakka vähenisi, olisi pidettävä mitättöminä.

(34) Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava antaa edellä mainittuja lievempiä säännöksiä säilyttääkseen kuluttajansuojan nykytason ja edistääkseen luottamusta sähköisten maksuvälineiden käytön turvallisuuteen. – – Jäsenvaltioiden olisi voitava vähentää maksajan vastuuta tai poistaa se kokonaan lukuun ottamatta tapauksia, joissa maksaja on toiminut petollisesti.

(35) Oikeudettomi[a] maksutapahtumia koskevaa tappionjakoa olisi säänneltävä. Maksupalvelunkäyttäjiin, jotka eivät ole kuluttajia, voidaan soveltaa eri säännöksiä, sillä kyseiset käyttäjät voivat tavallisesti paremmin arvioida petosriskin ja toteuttaa vastatoimia.”

4 Direktiivin 4 artikla sisältää seuraavat määritelmät:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

5) ’maksutapahtumalla’ maksajan tai maksunsaajan käynnistämää toimenpidettä, jossa on kyse varojen asettamisesta käytettäväksi, siirtämisestä tai nostamisesta maksajan ja maksunsaajan välisistä velvoitteista riippumatta;

– –

7) ’maksajalla’ joko luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on maksutilin haltija ja joka antaa maksutoimeksiannon kyseiseltä maksutililtä tai, jos maksutiliä ei ole, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka antaa maksutapahtumaa koskevan toimeksiannon;

– –

10) ’maksupalvelunkäyttäjällä’ luonnollista tai oikeushenkilöä, joka käyttää maksupalvelua joko maksajan tai maksunsaajan tai molempien ominaisuudessa;

– –

16) ’maksutoimeksiannolla’ maksajan tai maksunsaajan maksupalveluntarjoajalleen antamaa määräystä toteuttaa maksutapahtuma;

– –

23) ’maksuvälineellä’ henkilökohtaista välinettä ja/tai menettelytapoja, joista maksupalvelunkäyttäjä ja maksupalveluntarjoaja ovat keskenään sopineet ja joiden avulla maksupalvelunkäyttäjä antaa maksutoimeksiannon;

– –”

5 Direktiivin IV osastossa, jonka otsikko on ”Oikeudet ja velvollisuudet, jotka liittyvät maksupalvelujen tarjoamiseen ja käyttöön”, on viisi lukua. Kyseisen IV osaston 1 luvussa, jonka otsikko on ”Yhteiset säännökset”, on 51 artikla, jossa selvennetään IV osaston soveltamisalaa. Kyseisen 51 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jos maksupalvelunkäyttäjä ei ole kuluttaja, osapuolet voivat sopia, että – – 59, 61, 62, 63, 66 ja 75 artiklaa ei sovelleta kokonaisuudessaan tai osittain. Tällöin osapuolet voivat myös sopia muusta kuin 58 artiklassa säädetystä määräajasta.”

6 Mainitun IV osaston 2 luku, jonka otsikko on ”Maksutapahtumien hyväksyminen”, sisältää kyseisen direktiivin 54–63 artiklan. Direktiivin 56 artiklan, jonka otsikko on ”Maksuvälineitä koskevat maksupalvelunkäyttäjän velvollisuudet”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Maksuvälineen käyttöön oikeutetulla maksupalvelunkäyttäjällä on velvollisuus

– –

b) saatuaan tietää maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta vääriin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä ilmoittaa siitä maksupalveluntarjoajalle tai tämän ilmoittamalle taholle – – ilman aiheetonta viivytystä.”

7 Direktiivin 57 artiklassa, jonka otsikko on ”Maksuvälineitä koskevat maksupalveluntarjoajan velvollisuudet”, säädettiin seuraavaa:

”1. Maksuvälineen myöntävällä maksupalveluntarjoajalla on velvollisuus:

– –

c) varmistaa, että maksupalvelunkäyttäjällä on aina käytettävissään asianmukaiset keinot tehdä 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ilmoitus – – ja

d) estää maksuvälineen käyttö sen jälkeen, kun 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ilmoitus on tehty.

2. Maksupalveluntarjoajan on kannettava riski, joka aiheutuu maksuvälineen tai maksuvälineeseen liitettyjen henkilökohtaisten turvatekijöiden lähettämisestä maksajalle.”

8 Direktiivin 58 artiklassa, jonka otsikko on ”Ilmoitus oikeudettomista tai virheellisesti toteutetuista maksutapahtumista”, säädettiin seuraavaa:

”Maksupalvelunkäyttäjällä on oikeus saada maksupalveluntarjoajalta hyvitys vain siinä tapauksessa, että hän ilmoittaa maksupalveluntarjoajalleen oikeudettomasta tai virheellisesti toteutetusta – – vaatimukseen oikeuttavasta maksutapahtumasta ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä, paitsi sellaisessa tapauksessa, jossa maksupalveluntarjoaja ei ole antanut tai asettanut saataville maksutapahtumaa koskevia tietoja [maksupalveluehtojen avoimuutta ja tietojenantovaatimuksia koskevan] III osaston mukaisesti.”

9 Direktiivin 59 artiklassa, jonka otsikko on ”Maksutapahtumien todentamista ja toteuttamista koskevat todisteet”, säädettiin seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että maksupalvelunkäyttäjän kiistäessä hyväksyneensä toteutetun maksutapahtuman tai väittäessä, että maksutapahtuma on virheellisesti toteutettu, hänen maksupalveluntarjoajansa on näytettävä, että maksutapahtuma oli todennettu, oikein kirjattu ja merkitty tileille eikä siihen ollut vaikuttanut tekninen vika tai muu häiriö.

2. Jos maksupalvelunkäyttäjä kiistää hyväksyneensä toteutetun maksutapahtuman, se että maksupalveluntarjoaja on kirjannut maksuvälineen käytön, ei välttämättä sinänsä riitä osoittamaan, että maksaja olisi hyväksynyt maksutapahtuman tai että maksaja olisi toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomasti yhtä tai useampaa 56 artiklassa tarkoitettua velvollisuuttaan.”

10 Direktiivin 60 artiklan, jonka otsikko on ”Maksupalveluntarjoajan vastuu oikeudettomista maksutapahtumista”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on 58 artiklan soveltamista rajoittamatta varmistettava, että jos maksutapahtuma on toteutettu oikeudettomasti, maksajan maksupalveluntarjoaja palauttaa maksajalle kyseisen maksutapahtuman summan välittömästi ja tarvittaessa palauttaa veloitetun maksutilin sellaiseen tilaan, jossa se olisi ollut ilman oikeudettoman maksutapahtuman toteuttamista.”

11 Direktiivin 61 artiklassa, jonka otsikko on ”Maksajan vastuu oikeudettomista maksutapahtumista”, säädettiin seuraavaa:

”1. Poiketen siitä, mitä 60 artiklassa säädetään, maksaja on enintään 150 euroon saakka vastuussa oikeudettomiin maksutapahtumiin liittyvistä menetyksistä, jotka aiheutuvat kadonneen tai varastetun maksuvälineen käytöstä tai, jos maksaja on jättänyt huolehtimatta henkilökohtaisten turvatekijöiden säilymisestä, maksuvälineen väärinkäytöstä.

2. Maksajan on vastattava kaikista menetyksistä, jotka johtuvat sellaisista oikeudettomista maksutapahtumista, jotka hän on aiheuttanut toimimalla petollisesti tai laiminlyömällä tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomasti yhtä tai useampaa 56 artiklassa tarkoitettua velvollisuuttaan. Tällaisissa tapauksissa ei sovelleta tämän artiklan 1 kohdassa mainittua enimmäissummaa.

3. Jäsenvaltiot voivat tapauksissa, joissa maksaja ei ole toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tarkoituksellisesti 56 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, vähentää maksajan artiklan 1 ja 2 kohdan mukaista vastuuta, ottaen huomioon erityisesti maksuvälineeseen liitetyt henkilökohtaiset turvatekijät ja olosuhteet, joissa maksuväline katosi, varastettiin tai tuli väärinkäytetyksi.

4. Maksaja ei ole vastuussa taloudellisista seurauksista, joita kadonneen, varastetun tai väärinkäytetyn maksuvälineen käytöstä aiheutuu sen jälkeen, kun hän on tehnyt 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen, ellei hän ole toiminut petollisesti.

5. Jos maksupalveluntarjoaja ei anna käytettäväksi asianmukaisia keinoja tehdä milloin tahansa ilmoitusta kadonneesta, varastetusta tai väärinkäytetystä maksuvälineestä, kuten 57 artiklan 1 kohdan c alakohdassa edellytetään, maksaja ei ole vastuussa taloudellisista seurauksista, jotka aiheutuvat kyseisen maksuvälineen käytöstä, ellei hän ole toiminut petollisesti.”

12 Direktiivin 62 artikla sisältää sääntöjä palautuksista maksunsaajan käynnistämien tai maksunsaajan välityksellä käynnistettyjen maksutapahtumien osalta, kun taas direktiivin 63 artikla koskee palautuspyyntöjä tällaisten maksutapahtumien osalta.

13 Direktiivi 2007/64 on kumottu ja korvattu 13.1.2018 alkaen maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta 25.11.2015 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2015/2366 (EUVL 2015, L 337, s. 35) direktiivin 2015/2366 114 artiklan mukaisesti.

Ranskan oikeus

14 Rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin (code monétaire et financier), sellaisena kuin se on muutettuna maksupalvelujen tarjoamista koskevista vaatimuksista ja maksulaitosten perustamisesta 15.7.2009 annetulla asetuksella nro 2009-866 (ordonnance n° 2009-866, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement; JORF 16.7.2009, teksti nro 13 ja oikaisu JORF 25.7.2009, teksti nro 18) (jäljempänä rahataloutta- ja rahoitusmarkkinoita koskeva koodeksi), L. 133-17 §:ssä säädetään seuraavaa:

”I – Saatuaan tietää maksuvälineensä tai siihen liittyvien tietojen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta vääriin käsiin taikka sen tai niiden oikeudettomasta käytöstä maksupalvelunkäyttäjän on ilmoitettava tästä ilman aiheetonta viivytystä maksupalveluntarjoajalleen tai tämän ilmoittamalle taholle maksuvälineen sulkemiseksi.

– –”

15 Koodeksin L. 133-18 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos kyseessä on oikeudeton maksutapahtuma, josta käyttäjä ilmoittaa L. 133-24 §:ssä säädettyjen ehtojen mukaisesti, maksajan maksupalveluntarjoajan on välittömästi palautettava maksajalle oikeudettoman maksutapahtuman rahamäärä ja tarvittaessa palautettava veloitettu maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman oikeudettoman maksutapahtuman toteuttamista.”

16 Koodeksin L. 133-19 §:ssä säädetään seuraavaa:

”I. – Jos kyseessä on oikeudeton maksutapahtuma, joka johtuu maksuvälineen katoamisesta tai varkaudesta, maksajan on vastattava L. 133-17 §:ssä säädetyn ilmoituksen tekemistä edeltävänä aikana kyseisen välineen käyttämiseen liittyvistä menetyksistä, kuitenkin enintään 150 euroon saakka.

Maksajalle ei kuitenkaan synny vastuuta, jos oikeudeton maksutapahtuma on toteutettu käyttämättä henkilökohtaisia turvatekijöitä.

II. – Maksajalle ei synny vastuuta, jos oikeudeton maksutapahtuma on toteutettu maksuvälineen tai siihen liittyvien tietojen jouduttua vääriin käsiin maksajan tietämättä.

Vastuuta ei synny myöskään siinä tapauksessa, että maksuväline on tullut väärennetyksi, jos maksajan maksuväline oli maksajan hallussa oikeudettoman maksutapahtuman toteutuessa.

III. – Ellei maksaja ole toiminut petollisesti, maksaja ei ole vastuussa taloudellisista seurauksista, jos maksupalveluntarjoaja ei anna käytettäväksi asianmukaisia keinoja tehdä L. 133-17 §:ssä säädettyä ilmoitusta maksuvälineen sulkemiseksi.

IV. – Maksajan on vastattava kaikista menetyksistä, jotka johtuvat oikeudettomista maksutapahtumista, jos kyseiset menetykset ovat aiheutuneet maksajan petollisesta toiminnasta tai jos maksaja on laiminlyönyt tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomasti – – ja L. 133-17 §:ssä mainittuja velvollisuuksia.”

17 Koodeksin L. 133-24 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Maksupalvelunkäyttäjän on ilmoitettava maksupalveluntarjoajalleen oikeudettomasta tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä saamisoikeuden menetyksen uhalla, paitsi jos maksupalveluntarjoaja on jättänyt antamatta maksupalvelunkäyttäjälle tai asettamatta tämän saataville kyseistä maksutapahtumaa koskevia tietoja – –.

Jos maksupalvelunkäyttäjä ei ole luonnollinen henkilö, joka toimii muuten kuin ammattimaisesti, osapuolet voivat päättää poiketa tämän pykälän säännöksistä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

18 IL:llä on kultaan pohjautuva talletustili Veracashissa. Veracash lähetti 24.3.2017 IL:n osoitteeseen uuden pankkiautomaatti- ja maksukortin. Kyseiseltä tililtä tehtiin 30.3–17.5.2017 nostoja päivittäin (jäljempänä pääasiassa kyseessä olevat nostot).

19 IL väitti, ettei hän ollut vastaanottanut kyseistä maksukorttia eikä hyväksynyt mainittuja nostoja, ja nosti kanteen tribunal de grande instance d’Évryssä (Évryn alioikeus, Ranska), josta on tullut 1.1.2020 alkaen tribunal judiciaire d’Évry, Veracashin velvoittamiseksi palauttamaan kyseisiä nostoja vastaavan rahamäärän ja maksamaan vahingonkorvauksia.

20 Koska hänen kanteensa hylättiin osittain ensimmäisessä oikeusasteessa, IL valitti tuomiosta cour d’appel de Paris’hin (Pariisin ylioikeus, Ranska), joka hylkäsi valituksen 3.1.2022 antamallaan tuomiolla. Kyseinen tuomioistuin katsoi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tavoin, että IL ei voinut vedota rahataloutta- ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin L. 133-18 §:n säännöksiin, koska hän ei ollut ilmoittanut pääasiassa kyseessä olevista nostoista Veracashille ”ilman aiheetonta viivytystä” ja ”välittömästi” vaan 23.5.2017 eli lähes kaksi kuukautta ensimmäisen riidanalaisen noston jälkeen.

21 IL on tämän jälkeen tehnyt cour d’appel de Paris’n tuomiosta kassaatiovalituksen Cour de cassationiin (ylin yleinen tuomioistuin, Ranska), joka on ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin. IL vetoaa valituksensa tueksi kahteen valitusperusteeseen, joista yhden valitusperusteen ensimmäinen osa koskee rahataloutta- ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin L. 133-24 §:n rikkomista. IL väittää kyseisessä osassa, että cour d’appel de Paris ei ottanut kyseistä L. 133-24 §:ää huomioon todetessaan pääasiallisesti, että IL oli ilmoittanut Veracashille pääasiassa kyseessä olevista nostoista viiveellä, sillä ilmoitus tehtiin lähes kaksi kuukautta ensimmäisen riidanalaisen noston jälkeen, vaikka IL:n mukaan on niin, että L. 133-24 §:n nojalla pankkikortin käyttäjällä on riidanalaisesta tilin veloituspäivästä lukien 13 kuukautta aikaa tällaisen ilmoituksen tekemiseen.

22 Veracash sitä vastoin väittää, että L. 133-24 §:ssä asetetaan kaksinkertainen määräaika ja että 13 kuukauden määräaika on enimmäismääräaika. Veracashin mukaan kyseisen säännöksen systematiikka edellyttää lisäksi, että havaittuaan sääntöjenvastaisuuden maksupalvelunkäyttäjä ilmoittaa siitä välittömästi maksupalveluntarjoajalleen.

23 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisu riippuu siitä, voiko maksupalveluntarjoaja kieltäytyä palauttamasta oikeudettoman maksutapahtuman rahamäärää, kun maksaja on – siitä huolimatta, että hän on ilmoittanut maksutapahtumasta ennen tilin veloituspäivästä alkavan 13 kuukauden määräajan päättymistä – tehnyt ilmoituksen viiveellä ilman, että tämä viive on ollut tarkoituksellinen tai johtunut maksajan törkeästä huolimattomuudesta.

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että asian kannalta keskeisiä rahataloutta- ja rahoitusmarkkinoita koskevan koodeksin säännöksiä on tulkittava direktiivin 2007/64, joka on sen käsiteltäväksi saatetun asian taustalla olevien tosiseikkojen tapahtuma-aika huomioon ottaen ajallisesti sovellettava kyseisessä asiassa, mukaisesti, ja katsoo, että direktiivin 58 artiklan sanamuodon mukainen tulkinta, jota sen mukaan direktiivin johdanto-osan 31 perustelukappale tukee, voi tosin johtaa siihen, että maksupalveluntarjoajalla katsotaan olevan oikeus kieltäytyä palauttamasta oikeudettoman maksutapahtuman rahamäärää pelkästään sillä perusteella, että maksupalvelunkäyttäjä ilmoittaa sille kyseisestä maksutapahtumasta viiveellä, vaikka ilmoitus olisi tehty mainitussa 13 kuukauden määräajassa. Kyseinen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että tällaista tulkintaa on vaikea sovittaa yhteen direktiivin 2007/64 61 artiklan 2 kohdan kanssa. Mainitun tuomioistuimen mukaan on näet joka tapauksessa niin, että jos maksupalveluntarjoajalla ei olisi velvollisuutta palauttaa maksajalle sellaisen oikeudettoman maksutapahtuman rahamäärää, josta maksaja on ilmoittanut maksupalveluntarjoajalle viiveellä, olisi merkityksetöntä, onko ilmoituksen viivästyminen ollut tarkoituksellista tai seurausta törkeästä huolimattomuudesta, vaikka mainitun säännöksen, luettuna yhdessä direktiivin 56 artiklan kanssa, perusteella palauttamisvelvollisuus on poissuljettu ainoastaan näissä tilanteissa.

25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa lisäksi, että vaikka unionin tuomioistuin on tulkinnut direktiivin 2007/64 58 artiklaa 2.9.2021 antamassaan tuomiossa CRCAM (C-337/20, EU:C:2021:671), se ei ole lausunut seurauksista, joita on sillä, ettei maksaja noudata velvollisuutta ilmoittaa ilman aiheetonta viivytystä maksupalveluntarjoajalleen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta.

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tosin toteaa tältä osin, että on olemassa intressi kannustaa maksajaa huolellisuuteen ilmoituksen tekemisessä maksupalveluntarjoajalleen. Kyseinen tuomioistuin katsoo kuitenkin direktiivin 2007/64 61 artiklan 2 kohdan viittaavan siihen, ettei unionin lainsäätäjän aikomuksena ole ollut määrätä, että olosuhteista riippumatta mistä tahansa viiveestä seuraa, että maksajalta evätään kokonaan palautuksen saamista koskeva oikeus. Mainittu tuomioistuin on näin ollen taipuvainen tulkitsemaan kyseistä direktiiviä siten, että jollei kyse ole maksajan petollisesta menettelystä tai 13 kuukauden määräajan päättymisen jälkeen tehdystä ilmoituksesta, maksajalta on evättävä palautuksen saamista koskeva oikeus ainoastaan sellaisten menetysten osalta, jotka ovat seurausta oikeudettomista maksutapahtumista ja jotka olisi voitu välttää ilmoittamalla niistä ilman aiheetonta viivytystä, edellyttäen, että ilmoituksen viivästyminen on ollut tarkoituksellista tai seurausta maksajan törkeästä huolimattomuudesta.

27 Tässä tilanteessa Cour de cassation on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 2007/64] 56, 58, 60 ja 61 artiklaa tulkittava siten, että maksajalta on evättävä oikeus oikeudettoman maksutapahtuman rahamäärän palautukseen, kun hän on tehnyt oikeudettomasta maksutapahtumasta ilmoituksen maksupalveluntarjoajalleen viiveellä, vaikka hän onkin tehnyt ilmoituksen 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, edellyttääkö maksajan palautuksen saamista koskevan oikeuden epääminen sitä, että ilmoituksen viive on tarkoituksellinen tai johtuu maksajan törkeästä huolimattomuudesta?

3) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko maksajalta evättävä oikeus palautukseen kaikkien oikeudettomien maksutapahtumien osalta vai pelkästään niiden oikeudettomien maksutapahtumien osalta, jotka olisi voitu välttää, jos ilmoittamisessa ei olisi ollut viivettä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

28 Aluksi on todettava, että pääasiassa kyseessä olevat nostot tehtiin kortilla, joka pääasian kantajan mukaan ei ole koskaan saapunut hänelle.

29 Tässä yhteydessä on yhtäältä muistutettava, että direktiivin 2007/64 4 artiklan 5 alakohdassa olevan määritelmän mukaan varojen nostaminen on eräs kyseisessä säännöksessä tarkoitetuista maksutapahtumista. Lisäksi 4 artiklan 23 alakohdan mukaan ”maksuvälineellä” tarkoitetaan henkilökohtaista välinettä ja/tai menettelytapoja, joista maksupalvelunkäyttäjä ja maksupalveluntarjoaja ovat keskenään sopineet ja joiden avulla maksupalvelunkäyttäjä antaa ”maksutoimeksiannon”, jolla puolestaan 4 artiklan 16 alakohdan mukaan tarkoitetaan maksajan tai maksunsaajan maksupalveluntarjoajalleen antamaa määräystä toteuttaa ”maksutapahtuma”.

30 Pääasiassa kyseessä oleva oikeusriita koskee siten useita väitetysti oikeudettomia maksutapahtumia, jotka ovat aiheutuneet maksuvälineen käytöstä. Koska ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä ei kuitenkaan ole tältä osin mitään mainintaa, ei ole mahdollistaa määrittää, onko kyseinen maksuväline katsottava kadonneeksi, varastetuksi, vääriin käsiin joutuneeksi vai oikeudettomasti käytetyksi, joten on tarkasteltava kaikkia näitä vaihtoehtoja, jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus.

31 Direktiivin 2007/64 57 artiklan 2 kohdassa säädettiin toisaalta, että maksupalveluntarjoajan on kannettava riski, joka aiheutuu maksuvälineen tai maksuvälineeseen liitettyjen henkilökohtaisten turvatekijöiden lähettämisestä maksajalle. Kun otetaan huomioon pääasian taustalla olevat tosiseikat, ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle kuuluu siis ensin sen tarkistaminen, ettei tämänkaltaista riskiä ole toteutunut kyseessä olevan maksupalveluntarjoajan lähettäessä maksuvälineen, jolla pääasiassa kyseessä olevat nostot tehtiin, ja maksupalveluntarjoajan on vastattava tällaisen riskin seurauksista.

Ensimmäinen kysymys

32 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii ensimmäisellä kysymyksellään saamaan täsmennyksiä maksupalvelunkäyttäjälle kuuluvan oikeudettomista maksutapahtumista ilmoittamista koskevan velvollisuuden laajuuteen. Kyseisestä ilmoittamista koskevasta velvollisuudesta säädettiin nimenomaisesti direktiivin 2007/64 58 artiklassa.

33 On näin ollen ymmärrettävä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2007/64 58 artiklaa tulkittava siten, että maksupalvelunkäyttäjä menettää oikeuden saada hyvitys maksutapahtumasta, jos hän ei ole ilman aiheetonta viivytystä ilmoittanut maksupalveluntarjoajalleen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta, vaikka hän olisi ilmoittanut maksupalveluntarjoajalleen tällaisesta maksutapahtumasta 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä.

34 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tulkitsemiseksi on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi sen asiayhteys sekä sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa se on (ks. tuomio 17.11.1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, 12 kohta ja tuomio 6.3.2025, Cymdek, C-20/24, EU:C:2025:139, 38 kohta).

35 Sen säännöksen sanamuodosta, jonka tulkintaa pyydetään, on ensiksi muistutettava, että direktiivin 2007/64 58 artiklan mukaan maksupalvelunkäyttäjällä on oikeus saada hyvitys maksutapahtumasta vain siinä tapauksessa, että hän ilmoittaa maksupalveluntarjoajalleen oikeudettomasta tai virheellisesti toteutetusta vaatimukseen oikeuttavasta maksutapahtumasta ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan, ja ilmoitus on joka tapauksessa tehtävä viimeistään 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä, paitsi sellaisessa tapauksessa, jossa maksupalveluntarjoaja ei ole antanut tai asettanut saataville maksutapahtumaa koskevia tietoja direktiivin III osaston mukaisesti. Kyseinen III osasto koskee maksupalveluehtojen avoimuutta ja tietojenantovaatimuksia.

36 Direktiivin 2007/64 58 artiklaa on siten tulkittava sen lähtökohdan perusteella, että maksupalveluntarjoaja on täyttänyt sille kyseisen direktiivin III osaston nojalla kuuluvat tiedonantovelvollisuudet.

37 Tältä osin on todettava, että kyseisen säännöksen sanamuodon mukaan maksupalvelunkäyttäjällä on velvollisuus ilmoittaa maksupalveluntarjoajalleen muun muassa oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta ”ilman aiheetonta viivytystä” ja ”viimeistään” 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä. Kyseisen sanamuodon perusteella vaikuttaa siten siltä, että maksupalvelunkäyttäjän oikeus saada hyvitys oikeudettomasta maksutapahtumasta edellyttää sitä, että ensin ovat täyttyneet kaksi ajallista edellytystä.

38 On totta, ettei kaikissa direktiivin 2007/64 58 artiklan kieliversioissa käytetä konjunktiota ”ja”. Kaikissa kieliversioissa todetaan kuitenkin, että maksupalvelunkäyttäjän velvollisuus ilmoittaa ”ilman aiheetonta viivytystä” maksupalveluntarjoajalleen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta syntyy sillä hetkellä, kun kyseinen maksupalvelunkäyttäjä saa tällaisen maksutapahtuman tietoonsa. Sitä vastoin 13 kuukauden määräaika alkaa kulua vasta tilin veloituspäivästä. Tämä viittaa siihen, että kyse on kahdesta eri ajallisesta edellytyksestä.

39 On lisäksi niin, että – kuten myös julkisasiamies on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 44, 47 ja 48 kohdassa – velvollisuus ilmoittaa asiasta ”ilman aiheetonta viivytystä” on subjektiivinen, sillä se edellyttää, että maksupalvelunkäyttäjä toimii hänen olosuhteensa huomioon ottaen niin pian kuin mahdollista saatuaan oikeudettoman maksutapahtuman tietoonsa. Kyseinen velvollisuus poikkeaa siten velvollisuudesta ilmoittaa asiasta ”13 kuukauden kuluessa”, sillä viimeksi mainittu velvollisuus on objektiivinen, kun otetaan huomioon, että kyseinen määräaika alkaa kulua vaatimukseen oikeuttavan maksutapahtuman veloituspäivästä.

40 Direktiivin 2007/64 58 artiklan sanamuoto viittaa siis siihen, että maksupalvelunkäyttäjän on saadakseen hyvityksen maksutapahtumasta lähtökohtaisesti sekä ilmoitettava ilman aiheetonta viivytystä maksupalveluntarjoajalleen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta että tehtävä tällainen ilmoitus viimeistään 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä.

41 Tätä sanamuodon mukaista tulkintaa tukee toiseksi 58 artiklan asiayhteys. Direktiivin 2007/64 johdanto-osan 31 perustelukappaleessa viitataan tältä osin yhtäältä siihen, että maksupalvelunkäyttäjän on ilmoitettava maksupalveluntarjoajalle ”mahdollisimman pian” kaikki oikeudettomiksi väitetyt maksutapahtumat. Velvollisuutta ilmoittaa asiasta ”niin pian kuin mahdollista” – siltä osin kuin se poikkeaa kiinteässä määräajassa asiasta ilmoittamista koskevasta velvollisuudesta, jota ei edes mainita direktiivin 2007/64 johdanto-osan perustelukappaleissa – koskeva maininta vahvistaa sen, että 58 artiklassa säädetty velvollisuus ilmoittaa asiasta ”ilman aiheetonta viivytystä” on itsenäinen velvollisuus. Tästä seuraa, että velvollisuus ilmoittaa asiasta ilman aiheetonta viivytystä poikkeaa velvollisuudesta ilmoittaa asiasta 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä.

42 Direktiivin 2007/64 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan on toisaalta niin, että maksuvälineen käyttöön oikeutetulla maksupalvelunkäyttäjällä on velvollisuus saatuaan tietää maksuvälineensä katoamisesta, varastamisesta tai joutumisesta vääriin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä ilmoittaa asiasta maksupalveluntarjoajalleen tai tämän ilmoittamalle taholle ilman aiheetonta viivytystä.

43 On totta, että määräaika, jonka kuluessa mainittu ilmoitusvelvollisuus on täytettävä, poikkeaa direktiivin 58 artiklassa säädetystä velvollisuudesta ilmoittaa oikeudettomasta maksutapahtumasta ”ilman aiheetonta viivytystä”. On näet niin, ettei mainittu määräaika ala kulua ainoastaan maksuvälineen oikeudetonta käyttöä koskevasta tiedon saamisesta vaan tilanteen mukaan myös kyseisen maksuvälineen katoamisesta, varastamisesta tai vääriin käsiin joutumisesta. Tieto maksuvälineen katoamisesta, varastamisesta tai vääriin käsiin joutumisesta saadaan todennäköisesti ennen kuin kyseistä maksuvälinettä käytetään oikeudettoman maksutapahtuman toteuttamiseen. Nämä kaksi velvollisuutta poikkeavat toisistaan siltäkin osin, että kyseessä olevan maksuvälineen katoamisesta, varastamisesta tai vääriin käsiin joutumisesta taikka sen oikeudettomasta käytöstä on mahdollisesti ilmoitettava maksupalveluntarjoajan ilmoittamalle taholle eikä itse maksupalveluntarjoajalle.

44 Kuten pääasian olosuhteista kuitenkin ilmenee, on mahdollista, että direktiivin 2007/64 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty ilmoitusvelvollisuus ja kyseisen direktiivin 58 artiklassa säädetty ilmoitusvelvollisuus syntyvät samanaikaisesti. Tällaisessa tilanteessa olisi epäjohdonmukaista katsoa, että pelkästään tilin veloituspäivästä alkavan 13 kuukauden määräajan noudattaminen riittäisi siihen, että kyseessä oleva maksutapahtuma katsottaisiin ilmoitetun direktiivin 2007/64 58 artiklassa asetettujen vaatimusten mukaisesti, vaikka kyseisen direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa edellytetään lähtökohtaisesti nopeammin tehtyä ilmoitusta.

45 Direktiivillä 2007/64 tavoitellut päämäärät tukevat kolmanneksi tätä sanamuodon mukaista tulkintaa.

46 Tältä osin on yhtäältä niin, että direktiivin johdanto-osan 31 perustelukappaleen, jossa selvennetään direktiivin 58 artiklan ulottuvuutta, mukaan maksupalvelunkäyttäjän velvollisuudella ilmoittaa maksupalveluntarjoajalle ”mahdollisimman pian” kaikki oikeudettomiksi väitetyt maksutapahtumat pyritään vähentämään oikeudettomien maksutapahtumien riskejä ja seurauksia.

47 Kyseisestä johdanto-osan 31 perustelukappaleesta ilmenee siten, että 58 artiklassa säädetyllä velvollisuudella ilmoittaa asiasta ”ilman aiheetonta viivytystä” on ennalta ehkäisevä tavoite. Jos pelkästään tilin veloituspäivästä alkavan 13 kuukauden määräajan noudattaminen riittäisi kaikissa tilanteissa siihen, että maksupalvelunkäyttäjän katsottaisiin täyttäneen 58 artiklan nojalla hänelle kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden, mainittu ennalta ehkäisevä tavoite vaarantuisi.

48 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee toisaalta, että 13 kuukauden määräaika on enimmäisaika, jonka päätyttyä maksupalvelunkäyttäjä ei enää voi saattaa maksupalveluntarjoajaa vastuuseen kyseessä olevasta maksutapahtumasta edes muun kuin direktiivin 2007/64 58 artiklassa ja 60 artiklan 1 kohdassa säädetyn vastuujärjestelmän perusteella. Kyseisen määräajan tarkoituksena on taata sekä maksupalvelunkäyttäjien että maksupalveluntarjoajien oikeusvarmuus (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, 48–52 kohta).

49 Se, että mainittu tavoite poikkeaa tavoitteesta, jota velvollisuudella ilmoittaa asiasta ”ilman aiheetonta viivytystä” tavoitellaan, vahvistaa sen, että direktiivin 2007/64 58 artikla sisältää kaksi ajallista edellytystä, jotka ovat lähtökohtaisesti toisistaan erillisiä. Jos lisäksi katsottaisiin, että maksupalvelunkäyttäjällä on oikeus saada hyvitys oikeudettomasta maksutapahtumasta, josta hän on ollut tietoinen mutta on ilmoittanut viiveellä maksupalveluntarjoajalleen, heikentäisi tämä oikeusvarmuutta ja unionin lainsäätäjän direktiiviä 2007/64 antaessaan toteuttamaa maksupalvelunkäyttäjän ja -tarjoajan etujen tasapainottamista.

50 Direktiivin 60 artiklan 1 kohdan mukaan on näet niin, että jäsenvaltioiden on 58 artiklan soveltamista rajoittamatta varmistettava, että jos maksutapahtuma on toteutettu oikeudettomasti, maksajan maksupalveluntarjoaja palauttaa maksajalle kyseisen maksutapahtuman rahamäärän välittömästi ja tarvittaessa palauttaa veloitetun maksutilin sellaiseen tilaan, jossa se olisi ollut ilman oikeudettoman maksutapahtuman toteuttamista. Jos maksupalvelunkäyttäjälle olisi sallittua viivytellä maksutapahtuman veloituspäivää seuraavien 13 kuukauden ajan ennen vaatimuksensa esittämistä 58 artiklan nojalla siitä huolimatta, että kyseinen käyttäjä on havainnut kyseessä olevan maksutapahtuman jo huomattavasti aiemmin, oikeudellinen epävarmuus pidentyisi ilman objektiivisia perusteita kyseessä olevan maksupalveluntarjoajan vahingoksi, mikä heikentäisi edellä mainittuja oikeusvarmuutta ja etujen tasapainottamista.

51 Edellä esitetystä seuraa, että direktiivin 2007/64 58 artiklassa säädetty ilmoitusvelvollisuus katsotaan täytetyksi ainoastaan kahden edellytyksen täyttyessä, joista ensimmäinen on se, että maksupalvelunkäyttäjä ilmoittaa ilman aiheetonta viivytystä maksupalveluntarjoajalleen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta, ja toinen se, että kyseinen ilmoitus tehdään viimeistään 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä.

52 On kuitenkin yhä muistutettava, että direktiivin 2007/64 IV osaston 2 luvussa vahvistetun vastuujärjestelmän systematiikassa maksupalvelunkäyttäjän velvollisuus ilmoittaa kaikista oikeudettomista maksutapahtumista on edellytys sille, että mainittua järjestelmää voidaan soveltaa käyttäjän hyväksi (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, 38 ja 39 kohta).

53 Näin ollen on niin, että – kuten direktiivin johdanto-osan 31 perustelukappaleessa todetaan viittaamalla muun muassa väitetysti oikeudettomiin maksutapahtumiin – kyseinen ilmoitusvelvollisuus on ennakkoedellytys, jolla pyritään siihen, että maksupalveluntarjoaja saisi tiedon siitä, että maksupalvelunkäyttäjä on havainnut oikeudettomana pitämänsä maksutapahtuman, ja vaaditun hyvityksen tosiasiallista saamista säännellään direktiivin muissa säännöksissä.

54 On erityisesti niin, että kyseisen hyvityksen tosiasiallisen saamisen edellytyksenä on yhtäältä maksutapahtuman oikeudettomuuden toteaminen, ja direktiivin 2007/64 59 artikla sisältää tältä osin tiettyjä täsmennyksiä maksutapahtumien todentamista ja toteuttamista koskevien todisteiden osalta. Hyvityksen tosiasialliseen saamiseen sovelletaan toisaalta muun muassa direktiivin 60 ja 61 artiklassa säädettyjä sääntöjä, jotka koskevat maksupalveluntarjoajan ja maksajan vastuun jakamista oikeudettomista maksutapahtumista ja joiden tarkoituksena on – kuten direktiivin johdanto-osan 35 perustelukappaleessa todetaan – säännellä oikeudettomia maksutapahtumia koskevaa tappionjakoa. Tältä osin on vielä täsmennettävä, että kuten direktiivin 2007/64 4 artiklan 7 ja 10 alakohdasta ilmenee, maksupalvelunkäyttäjän käsitteeseen kuuluu maksajan käsite, jolla tarkoitetaan muun muassa luonnollista henkilöä, joka antaa maksutoimeksiannon tai joka antaa maksutapahtumaa koskevan toimeksiannon. Lisäksi direktiivin 62 artikla koskee palautuksia maksunsaajan käynnistämien tai maksunsaajan välityksellä käynnistettyjen maksutapahtumien osalta ja direktiivin 63 artikla tällaisia palautuksia koskevia pyyntöjä.

55 Direktiivin 2007/64 51 artiklan 1 kohdan mukaan on lisäksi niin, että jos maksupalvelunkäyttäjä ei ole kuluttaja, osapuolet voivat yhtäältä sopia, että muun muassa 59, 61, 62 ja 63 artiklaa ei sovelleta kokonaisuudessaan tai osittain, ja toisaalta sopia muusta kuin direktiivin 58 artiklassa säädetystä määräajasta.

56 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2007/64 58 artiklaa on tulkittava siten, että maksupalvelunkäyttäjä menettää lähtökohtaisesti oikeuden saada hyvitys maksutapahtumasta, jos hän ei ole ilman aiheetonta viivytystä ilmoittanut maksupalveluntarjoajalleen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta, vaikka hän olisi ilmoittanut maksupalveluntarjoajalleen tällaisesta maksutapahtumasta 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä.

Toinen kysymys

57 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella se voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Unionin tuomioistuimen tehtävänä on nimittäin tulkita kaikkia unionin oikeuden määräyksiä ja säännöksiä, joita kansalliset tuomioistuimet tarvitsevat ratkaistessaan niiden käsiteltäväksi saatettuja asioita, vaikka näitä määräyksiä ja säännöksiä ei olisi nimenomaisesti mainittu

kansallisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämissä kysymyksissä (ks. tuomio 18.3.1993, Viessmann, C-280/91, EU:C:1993:103, 17 kohta; tuomio 28.11.2000, Roquette Frères, C-88/99, EU:C:2000:652, 18 kohta ja tuomio 8.5.2025, HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse, C-697/23, EU:C:2025:338, 22 kohta).

58 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii toisella kysymyksellään saamaan täsmennyksiä mahdollisiin olosuhteisiin, joiden perusteella voidaan katsoa, että oikeudettoman maksutapahtuman ilmoittamisessa tapahtunut viive on tosiasiassa luonteeltaan sellainen, että maksaja menettää oikeutensa saada hyvitys maksutapahtumasta, kun kyseinen maksutapahtuma on seurausta maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta vääriin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä.

59 Tältä osin merkityksellisiä säännöksiä eivät ole pelkästään direktiivin 2007/64 58 artiklan säännökset, jotka koskevat muun muassa oikeudettomista maksutapahtumista ilmoittamista, vaan myös direktiivin 60 artiklan 1 kohdan ja 61 artiklan 2 kohdan säännökset, jotka koskevat maksupalveluntarjoajan ja maksajan vastuuta oikeudettomista maksutapahtumista, sekä direktiivin 56 artiklan, johon 61 artiklan 2 kohdassa viitataan, ja erityisesti kyseisen 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännökset, jotka koskevat nimenomaan tämän tuomion edellisen kohdan lopussa mainittuja tosiasiallisia olosuhteita.

60 Näissä olosuhteissa, ja kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, on ymmärrettävä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2007/64 58 artiklaa, 60 artiklan 1 kohtaa ja 61 artiklan 2 kohtaa, luettuina yhdessä kyseisen direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, tulkittava siten, että kun on kyse oikeudettomasta maksutapahtumasta, joka on seurausta kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä tai tällaisen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, ja kun maksaja on ilmoittanut tällaisesta maksutapahtumasta maksupalveluntarjoajalleen 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä, kyseinen maksaja menettää oikeutensa saada tosiasiallinen hyvitys kyseisestä maksutapahtumasta ainoastaan, jos hän on ilmoittanut siitä viiveellä maksupalveluntarjoajalleen tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta.

61 Kyseisten säännösten sanamuodosta on tältä osin ensinnäkin muistutettava, että direktiivin 2007/64 60 artiklan 1 kohdassa tehdystä viittauksesta 58 artiklaan ja kyseisen direktiivin johdanto-osan 31 perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivin IV osaston 2 luvussa vahvistetun oikeudettomiin maksutapahtumiin perustuvaa vastuuta koskevan järjestelmän soveltaminen edellyttää sitä, että maksupalvelunkäyttäjä ilmoittaa maksupalveluntarjoajalle kaikista oikeudettomista maksutapahtumista 58 artiklan mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, 34, 35, 38 ja 39 kohta) noudattaen – kuten ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee – kahta tähän liittyvää ajallista edellytystä.

62 Direktiivin 2007/64 59 artiklassa säädetään oikeudettomiin maksutapahtumiin perustuvaa vastuuta koskevan järjestelmän osalta maksupalvelunkäyttäjälle suotuisasta todistustaakkajärjestelmästä. Lähtökohtana on, että todistustaakka on maksupalveluntarjoajalla, jonka on osoitettava, että liiketoimi on todennettu, oikein kirjattu ja merkitty tileille. Käytännössä kyseisessä 59 artiklassa säädetty todistelujärjestelmä johtaa siihen, että jos mainitun direktiivin 58 artiklassa tarkoitettu ilmoitus on tehty siinä säädetyssä määräajassa, maksupalveluntarjoajalla on kyseisen direktiivin 60 artiklan 1 kohdan mukainen velvollisuus palauttaa maksu välittömästi (tuomio 2.9.2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, 40 kohta).

63 Tästä velvollisuudesta palauttaa kyseessä olevan maksutapahtuman rahamäärä välittömästi on kuitenkin olemassa tiettyjä lievennyksiä, joista säädetään direktiivin 2007/64 61 artiklassa. Kyseisessä 61 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään erityisesti, että maksajan on vastattava kaikista menetyksistä, jotka johtuvat sellaisista oikeudettomista maksutapahtumista, jotka hän on aiheuttanut toimimalla petollisesti tai laiminlyömällä tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomasti yhtä tai useampaa direktiivin 56 artiklassa tarkoitettua velvollisuuttaan.

64 Kuten edellä tämän tuomion 42 kohdassa on jo todettu, yksi maksajalle 56 artiklan nojalla kuuluvista velvollisuuksista on kyseisen artiklan 1 kohdan b alakohdassa oleva maksajan velvollisuus ilmoittaa maksupalveluntarjoajalleen tai tämän ilmoittamalle taholle maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta vääriin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä ilman aiheetonta viivytystä saatuaan tietää asiasta.

65 Direktiivin 2007/64 61 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen sanamuodosta, luettuna yhdessä direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 60 artiklan 1 kohdan kanssa, ilmenee siten, että maksaja vastaa menetyksistä, jotka johtuvat sellaisista oikeudettomista maksutapahtumista, jotka ovat seurausta hänen maksuvälineensä käytöstä, ainoastaan, jos hän on toiminut petollisesti tai jos hän on ilmoittanut tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta viiveellä maksupalveluntarjoajalleen tai tämän ilmoittamalle taholle kyseisen maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta vääriin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä. Tästä seuraa, että maksupalveluntarjoaja vapautuu ainoastaan tällaisissa tilanteissa vastuustaan palauttaa maksajalle oikeudettomien maksutapahtumien rahamäärä.

66 Tätä tulkintaa tukevat toiseksi direktiivin 2007/64 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan, 58 artiklan, 60 artiklan 1 kohdan ja 61 artiklan 2 kohdan asiayhteys.

67 On näet yhtäältä niin, että – kuten edellä tämän tuomion 44 kohdassa on jo todettu – direktiivin 2007/64 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty ilmoitusvelvollisuus ja kyseisen direktiivin 58 artiklassa säädetty ilmoitusvelvollisuus voivat syntyä samanaikaisesti. Näin ollen on niin, että kyseisen direktiivin johdonmukaisen tulkinnan varmistamiseksi 58 artiklassa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden noudattamista on – 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa ja ellei maksaja ole toiminut petollisesti – arvioitava direktiivin 61 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen arviointiperusteiden perusteella, kuten myös julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 62 kohdassa.

68 Toisaalta direktiivin 2007/64 57 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan maksuvälineen myöntävällä maksupalveluntarjoajalla on velvollisuus estää maksuvälineen käyttö sen jälkeen, kun direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ilmoitus on tehty. Direktiivin 61 artiklan 4 kohdassa säädetään lisäksi, että maksaja ei ole vastuussa taloudellisista seurauksista, joita kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä aiheutuu sen jälkeen, kun hän on tehnyt 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen, ellei hän ole toiminut petollisesti. Maksajalla ei siten ole missään tapauksessa intressiä viivytellä sen ilmoituksen tekemisen kanssa, jonka hän on velvollinen tekemään 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla, eikä tilanteen mukaan sen ilmoituksen tekemisen kanssa, jonka hän on velvollinen tekemään direktiivin 58 artiklan nojalla, jos nämä kaksi velvollisuutta syntyvät samanaikaisesti.

69 Teleologiselta kannalta on kolmanneksi todettava yhtäältä, että edellä tämän tuomion 65 kohdassa esitetty tulkinta on omiaan turvaamaan direktiivin 2007/64 61 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen tehokkaan vaikutuksen. Tältä osin olisi vältettävä sitä, että maksupalveluntarjoaja voisi

vedota maksajaa vastaan tavanomaiseen viivästykseen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisen ilmoittamisessa voidakseen välttää direktiivin 60 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun palautusta koskevan velvollisuutensa, kun kyseinen maksutapahtuma on seurausta maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta, joutumisesta vääriin käsiin tai sen oikeudettomasta käytöstä ja kun maksaja on saanut tiedon tällaisesta katoamisesta, varkaudesta, joutumisesta vääriin käsiin tai oikeudettomasta käytöstä vasta havaitessaan kyseisen maksutapahtuman. On näet niin, että jos maksupalveluntarjoajalla olisi tällainen mahdollisuus, 61 artiklan 2 kohdan ensimmäinen virke menettäisi tehokkaan vaikutuksensa, sillä maksaja menettäisi palautuksen saamista koskevan oikeutensa, vaikka hänen kärsimänsä menetykset eivät olisi seurausta siitä, että hän on tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta jättänyt ilmoittamatta asiasta maksupalveluntarjoajalleen tai tämän ilmoittamalle taholle direktiivin 2007/64 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

70 Tätä tulkintaa tukee toisaalta myös direktiivillä 2007/64 tavoiteltu päämäärä, joka on ilmaistu kyseisen direktiivin johdanto-osan 32 perustelukappaleessa, jonka mukaan on niin, että jotta voitaisiin kannustaa maksupalvelunkäyttäjää ilmoittamaan ilman aiheetonta viivytystä palveluntarjoajalleen maksuvälineen varastamisesta tai katoamisesta ja sillä tavoin vähentää oikeudettomien maksutapahtumien riskiä, maksupalvelunkäyttäjän vastuun määrän olisi oltava rajattu, ellei maksupalvelunkäyttäjä ole toiminut petollisesti tai syyllistynyt törkeään huolimattomuuteen. Kyseinen johdanto-osan perustelukappale ilmentää näet unionin lainsäätäjän pyrkimystä edistää maksupalvelunkäyttäjien laajempaa suojelua tilanteissa, joissa on kyse maksuvälineen varastamisesta tai katoamisesta. Kyseisellä tulkinnalla ei siten heikennetä maksajan ja maksupalveluntarjoajan etujen välistä tasapainoa, jota unionin lainsäätäjä on tavoitellut.

71 Näin ollen direktiivin 2007/64 58 artiklasta, 60 artiklan 1 kohdasta ja 61 artiklan 2 kohdasta ilmenee kokonaisuutena ja luettuina yhdessä kyseisen direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, että kun on kyse oikeudettomasta maksutapahtumasta, joka on yhtäältä seurausta kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä tai tällaisen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, ja kun maksaja on toisaalta ilmoittanut asiasta maksupalveluntarjoajalleen 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä, kyseinen maksaja menettää oikeutensa saada hyvitys kyseisestä maksutapahtumasta lähtökohtaisesti ainoastaan – lukuun ottamatta tapauksia, joissa maksaja on toiminut petollisesti –, jos hän on ilmoittanut oikeudettomasta maksutapahtumasta viiveellä maksupalveluntarjoajalleen tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta.

72 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, jolla yksin on toimivalta arvioida tosiseikkoja, asiana on määrittää, onko asia näin kunkin pääasiassa kyseessä olevan noston osalta, koska 58 artiklassa viitataan nimenomaisesti yksittäisten maksutapahtumien ilmoittamiseen.

73 Viimeksi todetun osalta on lisättävä yhtäältä, että kun otetaan huomioon edellä tämän tuomion 22–26 kohdassa tiivistäen esitetyt ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät seikat, direktiivin 2007/64 59 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos maksupalvelunkäyttäjä kiistää hyväksyneensä toteutetun maksutapahtuman, se, että maksupalveluntarjoaja on kirjannut maksuvälineen käytön, ei välttämättä sinänsä riitä osoittamaan, että maksaja olisi hyväksynyt maksutapahtuman tai että maksaja olisi toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomasti yhtä tai useampaa direktiivin 56 artiklassa tarkoitettua velvollisuuttaan. Direktiivin johdanto-osan 33 perustelukappaleessa täsmennetään toisaalta muun

muassa, että maksupalvelunkäyttäjän mahdollista huolimattomuutta arvioitaessa olisi otettava huomioon kaikki olosuhteet ja että väitetyn huolimattomuuden todisteet ja sen vakavuusaste olisi arvioitava kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

74 Direktiivin 2007/64 61 artiklan 2 kohdassa asetettuihin edellytyksiin kuuluu kuitenkin maksajan törkeä huolimattomuus, joka tarkoittaa huolellisuusvelvoitteen ilmeistä loukkaamista, kuten julkisasiamies on myös todennut ratkaisuehdotuksensa 65 kohdassa. Kuten edellä tämän tuomion 39 kohdassa on todettu, on lisäksi otettava huomioon maksajan olosuhteet. Näin ollen on niin, että ellei maksaja ole toiminut petollisesti ja ellei direktiivin 2007/64 51 artiklan 1 kohdan mahdollisesta soveltamisesta muuta johdu, maksajaa ei voida moittia siitä, ettei hän ilmoittanut ”välittömästi” maksupalveluntarjoajalleen sellaisen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta, joka on seurausta kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä tai tällaisen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä.

75 Direktiivin 2007/64 61 artiklassa täsmennetään lisäksi niiden menetysten laajuutta, joista maksajan on tosiasiallisesti tilanteen mukaan vastattava muun muassa edellä tämän tuomion 71 kohdassa mainituissa tilanteissa.

76 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2007/64 58 artiklaa, 60 artiklan 1 kohtaa ja 61 artiklan 2 kohtaa, luettuina yhdessä kyseisen direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että kun on kyse oikeudettomasta maksutapahtumasta, joka on seurausta kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä tai tällaisen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, ja kun maksaja on ilmoittanut tällaisesta maksutapahtumasta maksupalveluntarjoajalleen 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä, kyseinen maksaja menettää oikeutensa saada tosiasiallinen hyvitys kyseisestä maksutapahtumasta lähtökohtaisesti ainoastaan – lukuun ottamatta tapauksia, joissa maksaja on toiminut petollisesti –, jos hän on ilmoittanut siitä viiveellä maksupalveluntarjoajalleen tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta, joka tarkoittaa huolellisuusvelvoitteen ilmeistä loukkaamista.

Kolmas kysymys

77 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää kolmannen kysymyksensä siinä tapauksessa, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan, että maksaja menettää oikeutensa saada hyvitys maksutapahtumasta, jos hän on ilmoittanut viiveellä maksupalveluntarjoajalleen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta, vaikka hän olisi ilmoittanut maksupalveluntarjoajalleen tällaisesta maksutapahtumasta 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä.

78 Vaikka ensimmäiseen kysymykseen on pääosin vastattu myöntävästi, edellä tämän tuomion 52–55 kohdasta ilmenee kuitenkin, että kyseinen vastaus riippuu useista tekijöistä ja muun muassa – kuten toisen kysymyksen tarkastelua koskevasta osiosta ilmenee – siitä, että kun oikeudeton maksutapahtuma on seurausta maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta vääriin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä, maksajan, joka on ilmoittanut maksupalveluntarjoajalleen oikeudettomasta maksutapahtumasta 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä, ja edellyttäen, että hän ei ole toiminut petollisesti, voidaan katsoa ilmoittaneen viiveellä maksupalveluntarjoajalleen tällaisen maksutapahtuman havaitsemisesta ainoastaan, jos viive on ollut tarkoituksellinen tai johtunut maksajan törkeästä huolimattomuudesta.

79 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen arvioitava ja luonnehdittava siinä vireillä olevan asian tosiseikkoja muun muassa edellä tämän tuomion 73 ja 74 kohdassa esitetyt täsmennykset huomioon ottaen.

80 Kolmas kysymys on näin ollen muotoiltava uudelleen, jotta ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annetut vastaukset voidaan ottaa huomioon.

81 On näin ollen katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2007/64 58 artiklaa, 60 artiklan 1 kohtaa ja 61 artiklan 2 kohtaa, luettuina yhdessä kyseisen direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, tulkittava siten, että kun on kyse yhtäältä peräkkäisistä oikeudettomista maksutapahtumista, jotka ovat seurausta kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä tai tällaisen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, ja kun toisaalta maksaja tilin veloituspäivästä alkavan 13 kuukauden määräajan noudattamisesta huolimatta on ilmoittanut osittain viiveellä kyseiset maksutapahtumat maksupalveluntarjoajalleen tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta, kyseinen maksaja menettää palautuksen saamista koskevan oikeutensa kaikista oikeudettomista maksutapahtumista johtuvien menetysten osalta.

82 Kyseisten säännösten sanamuodosta on tältä osin muistutettava, että direktiivin 2007/64 60 artiklan 1 kohdan mukaan vastuu oikeudettomista maksutapahtumista johtuvista menetyksistä kuuluu lähtökohtaisesti maksupalveluntarjoajalle. Direktiivin 61 artiklan 2 kohdan, jonka sanamuoto on jo palautettu mieleen edellä tämän tuomion 63 kohdassa, mukaan on kuitenkin niin, että maksajan on vastattava ”kaikista” menetyksistä, jotka johtuvat sellaisista oikeudettomista maksutapahtumista, jotka hän on ”aiheuttanut” muun muassa laiminlyömällä tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomasti hänelle direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden, ja että 61 artiklan 1 kohdassa mainittua 150 euron enimmäissummaa ei sovelleta tällaisissa tapauksissa.

83 Kyseisessä 61 artiklan 2 kohdan sanamuodossa ilmaistaan siten yhtäältä maksajan käyttäytymisen ja toisaalta menetysten, joiden osalta hän ei voi saada hyvitystä, välinen syy-yhteys.

84 Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee lisäksi, että kysymystä siitä, onko direktiivin 2007/64 58 artiklan nojalla tehty ilmoitus katsottava 61 artiklan 2 kohdassa, luettuna yhdessä 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, tarkoitetun kaltaisissa olosuhteissa tosiasiallisesti viiveellä tehdyksi, arvioidaan kunkin maksutapahtuman osalta erikseen.

85 Tästä seuraa, että myös tilanteissa, joissa on kyse toistuvasti ajan saatossa tehdyistä oikeudettomista maksutapahtumista, joista kaikki ovat seurausta samasta kyseessä olevan maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai vääriin käsiin joutumisesta, maksajalta voidaan evätä oikeus saada hyvitys ainoastaan sellaisten maksutapahtumien osalta, jotka hän on tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta ilmoittanut viiveellä maksupalveluntarjoajalleen.

86 Tätä sanamuodon mukaista tulkintaa tukevat paitsi se, että direktiivin 2007/64 61 artiklan 2 kohta on poikkeussäännös kyseisen direktiivin 60 artiklan 1 kohdassa vahvistettuun periaatteeseen ja että ensiksi mainittua säännöstä on näin ollen tulkittava suppeasti, myös edellä tämän tuomion 81 kohdassa mainittujen säännösten asiayhteys.

87 Kyseisen 61 artiklan 4 kohdan mukaan on näet niin, että maksaja ei ole vastuussa taloudellisista seurauksista, joita kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä aiheutuu sen jälkeen, kun hän on tehnyt direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen, ellei hän ole toiminut petollisesti. Mainitun 61 artiklan 5 kohdassa säädetään lisäksi, että jos maksupalveluntarjoaja ei anna käyttöön asianmukaisia keinoja tehdä milloin tahansa ilmoitus kadonneesta, varastetusta tai vääriin käsiin joutuneesta maksuvälineestä, kuten direktiivin 57 artiklan 1 kohdan c alakohdassa edellytetään, maksaja ei ole vastuussa taloudellisista seurauksista, jotka aiheutuvat kyseisen maksuvälineen käytöstä, paitsi jos maksaja on toiminut petollisesti. Nämä kaksi säännöstä vahvistavat, että maksajan ei voida katsoa olevan vastuussa menetyksistä, joita hän ei olisi voinut välttää.

88 Direktiivillä 2007/64 tavoitellut päämäärät tukevat myös tätä sanamuodon mukaista tulkintaa. Tältä osin on todettava, että maksajan käyttäytymisen ja menetysten, jotka ovat aiheutuneet maksajalle ja joista hän ei voi saada hyvitystä maksupalveluntarjoajaltaan, välistä syy-yhteyttä koskeva vaatimus on yhteensopiva unionin lainsäätäjän kyseisessä direktiivissä toteuttaman maksupalvelunkäyttäjien ja maksupalveluntarjoajien etujen tasapainottamisen kanssa. Asettamalla maksupalvelunkäyttäjä vastuuseen kyseisellä vaatimuksella näet kannustetaan tällaista käyttäjää direktiivin johdanto-osan 31 ja 32 perustelukappaleen mukaisesti olemaan perusteettomasti viivyttämättä ilmoituksen tekemistä maksupalveluntarjoajalleen havaitsemistaan oikeudettomista maksutapahtumista. Mainitulla vaatimuksella kannustetaan samoin maksupalveluntarjoajaa noudattamaan sille kuuluvia velvollisuuksia, jotta kyseinen maksupalvelunkäyttäjä voisi havaita tällaiset oikeudettomat maksutapahtumat.

89 Kyseisellä vaatimuksella voidaan lisäksi taata direktiivin 2007/64 51 artiklan 1 kohdan ja 61 artiklan 3 kohdan tehokas vaikutus. Sillä näet jätetään osapuolille tilanteissa, joissa maksupalvelunkäyttäjä ei ole kuluttaja, yhtäältä mahdollisuus sopia muun muassa, että direktiivin 2007/64 61 artiklaa ei sovelleta, tai sopia muusta kuin kyseisen direktiivin 58 artiklassa säädetystä määräajasta ja siten mahdollisuus sopia erilaisesta vastuunjaosta, joka saattaa tilanteen mukaan tarjota vähemmän suojaa sellaisille maksupalvelunkäyttäjille, jotka eivät ole kuluttajia. Sillä toisaalta säilytetään direktiivin 61 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltioille annettu mahdollisuus vähentää maksajan 61 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaista vastuuta, kun kyseinen maksaja ei ole toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tarkoituksellisesti direktiivin 56 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, erityisesti – kuten direktiivin johdanto-osan 34 perustelukappaleessa todetaan – kuluttajansuojan nykytason säilyttämiseksi ja luottamuksen edistämiseksi sähköisten maksuvälineiden käytön turvallisuuteen.

90 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2007/64 58 artiklaa, 60 artiklan 1 kohtaa ja 61 artiklan 2 kohtaa, luettuina yhdessä kyseisen direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että kun on kyse yhtäältä peräkkäisistä oikeudettomista maksutapahtumista, jotka ovat seurausta kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä tai tällaisen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, ja kun toisaalta maksaja tilin veloituspäivästä alkavan 13 kuukauden määräajan noudattamisesta huolimatta on ilmoittanut osittain viiveellä kyseiset maksutapahtumat maksupalveluntarjoajalleen tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta, kyseinen maksaja menettää lähtökohtaisesti palautuksen saamista koskevan oikeutensa ainoastaan niiden menetysten osalta, jotka ovat aiheutuneet maksutapahtumista, jotka hän on tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta ilmoittanut viiveellä maksupalveluntarjoajalleen.

Oikeudenkäyntikulut

91 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta 13.11.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/64/EY 58 artiklaa

on tulkittava siten, että

maksupalvelunkäyttäjä menettää lähtökohtaisesti oikeuden saada hyvitys maksutapahtumasta, jos hän ei ole ilman aiheetonta viivytystä ilmoittanut maksupalveluntarjoajalleen oikeudettoman maksutapahtuman havaitsemisesta, vaikka hän olisi ilmoittanut maksupalveluntarjoajalleen tällaisesta maksutapahtumasta 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä.

2) Direktiivin 2007/64 58 artiklaa, 60 artiklan 1 kohtaa ja 61 artiklan 2 kohtaa, luettuina yhdessä kyseisen direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa,

on tulkittava siten, että

kun on kyse oikeudettomasta maksutapahtumasta, joka on seurausta kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä tai tällaisen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, ja kun maksaja on ilmoittanut tällaisesta maksutapahtumasta maksupalveluntarjoajalleen 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä, kyseinen maksaja menettää oikeutensa saada tosiasiallinen hyvitys kyseisestä maksutapahtumasta lähtökohtaisesti ainoastaan – lukuun ottamatta tapauksia, joissa maksaja on toiminut petollisesti –, jos hän on ilmoittanut siitä viiveellä maksupalveluntarjoajalleen tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta, joka tarkoittaa huolellisuusvelvoitteen ilmeistä loukkaamista.

3) Direktiivin 2007/64 58 artiklaa, 60 artiklan 1 kohtaa ja 61 artiklan 2 kohtaa, luettuina yhdessä kyseisen direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa,

on tulkittava siten, että

kun on kyse yhtäältä peräkkäisistä oikeudettomista maksutapahtumista, jotka ovat seurausta kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä tai tällaisen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, ja kun toisaalta maksaja tilin veloituspäivästä alkavan 13 kuukauden määräajan noudattamisesta huolimatta on ilmoittanut osittain viiveellä kyseiset maksutapahtumat maksupalveluntarjoajalleen tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta, kyseinen maksaja menettää lähtökohtaisesti palautuksen saamista koskevan oikeutensa ainoastaan niiden menetysten osalta, jotka ovat aiheutuneet maksutapahtumista, jotka hän on

tarkoituksellisesti tai törkeästä huolimattomuudesta ilmoittanut viiveellä maksupalveluntarjoajalleen.

Allekirjoitukset